THE BIBLE IN PRINT, 1453-1700

21H.343J / CC.120J SPRING 2016 Illuminated Page from Gutenberg Bible, 1453

NOVVMIN

strumentú omne, diligenterab ERASMO ROTERODA MO recognitum & emendatum, nó folum ad græcam uerítatem, uerumetiam ad multorum utriul q lingua codicum, corumq ueterum simul & emendatorum fidem, postremo ad probatissimorum autorum citationem, emendationem & interpretationem præcipue, Origenis, Chry fostomi, Cyrilli, Vulgarij, Hieronymi, Cypriani, Ambrosij, Hilarij, Augustii mi,unacu Annotationibus,quæ lectorem doceant, quid qua satione mutatum fit. Quisquis igitur amas ueram Theolo/ giam, lege, cogno Sce, ac deinde judica.

expende, num in melius mutatum fit.

APVD INCLYTAM
GERMANIAE BASILAEAM.

Neg statim offendere, si

quid mutatum offenderis, sed

CVM PRIVILEGIO
MAXIMILIANI CAESARIS AVGVSTI,
NE QVIS ALIVS IN SACRA ROMA.
NI IMPERII DITIONE, INTRA QVATV
OR ANNOS EXCVDAT, AVT ALIBI
EXCVSVM IMPORTET.

ANOKAAITIE

άγγελου το θακνύοντος μοι ταῦτακοί λέ-દિલ મારા કુંદ્ર માં, જાળા કુંદ્ર જ દ્ર જ દ્ર માં માં મુખ્ય માં મુખ્ય αδελφωμ σου προφητώμ, Ο τωμ τηςούντωμ τους λόγους τοῦ βιβλίου τούτου. Το Σιώ προσκαυκσομική λέγα μοι, κιλ σφραδίσκης τους ROYSE ON MEOPHTEIRS F BIGNIE TETOV. ITI หณะอิง รัพบ์รู อังกุง อิง เพื่อ อังกุง อิง เหพอส์ไอ รัก, מפאדש בדו, אניון ל מצופה מצום אדש בדו, אניו τεμ νομ ροθοίμ ο ιάκ, ύχρτ νομοχρί νοδί έμου, αποδεναι εκάςω ως το έργομ αυτον έσαι. Εγώ ειμι τ, α, κή το, ω, αρχκ, κή τέλος δ πεωτος, μολ έχατΟ . Μακάριοι δι ποιονν/ TER TAR SUPARS AUTO, IVA ESOU H O LOUGIA AU אלי בו דו לי ביל ביל בשוק שוום משוק שוו שווה שואנשו οιμ εισελθωσιμέις το πόλιμ.Εξω ο οι καυες μού δι φαρμακόι, κού πόρνοι, κού δι φονάς, κή οι λιδωλολάτραι, κοι τός ο φιλώρ, κοι ποι ωρ ψενδος.Εγώ ΙΗΣΟΙΣ έπεμψα του άγει λόμμου μπετυράσαι ύμιμ ταῦτα τοῦς ἐκΙ δίδ, ο α sig λαμπρός, καὶ ερθρινός, καὶ τ πνεῦ μα κοι κνύμφη λέγουση, ελθεικοί δ ακόωμ ειπάτω, ελθε, κοίε ο δι ζωρ, ελθέτω, κοι ο Βέί אשף, אמבלמשידש ל ילשף שמה לשקנמף, סיותי μαςτυςούμαι γεώς παν τί ακούοντι τούς λόΙ YOUG महक्कारांदद BIGNiouTstr. रागाडरेकाराधिम προς Ταν Τα επιθήσει ο θεός επ αυτ Τας πλη γας τας γιγεαμμείας ενειελίω τέλω, κή μ Τις αφαιρί απ τ λόπωμ Βίβλο τ προφιδείας Bichou Jung, noù monteus aying, noù Thi ye γεαμμείωμον βιελίω τοντω. λέγαδ μας Τυ εωρ ταυταναί έρχομας Ταχυ, αμίου ναι, ίρι Χου κύριε ΤΗΣΟΥ. κ χάρις ΤΟ κυρίου ημώμ ΤΗ/ ΣΟΙ ΧΡΙΣΤΟΥ μετά ωάντωμ ύμωμ. Αμίω.

APOCALYPSIS

angeli qui mihi hac oftendebat. Et dicitmihi. Vide ne feceris. Coferuus em ruus fu, & fratru moz pphetarz & eoz qui scruant uerba pphetiæ libri huius. Deum adora. Et dicit mihi. Ne signaueris uerba prophetiælibri huius. Te pus enim prope est. Quinocet, noceat adhuc, & qui in fordibus est, fordescar adhuc, & qui iustus est, iustificetur ad, huc, & scriss scrisscetur adhuc, & ecce ue nio cito, & merces mea mecu est, utred da uniquique opus illius erit. Ego sum alpha & a, primus & nouiffimus, prin cipium & finis. Beati qui scruant mandata illius ut sit potestas eorum in ligno uitæ,& per portas intrent in ciuita tem. Foris autem canes & uenefici & impudici & homicida & idolis seruien tes, & omnis qui amat & facit mendacium. Ego Iesus misi angelu meu testifi cari uobis hæcin ecclesijs. Ego sum ger nus & radix Dauid, stella splendida & matutina. Et spiritus & sponsa dicunt, ueni. Et qui audit dicat ueni. Et qui sirit ueniat, & qui uult, accipiat aquam uitæ gratis. Contestor enim omni audienti uerba,pphetiælibri huius. Si quis appoluerit ad hæc, apponet deus superil lum plagas scriptas in libro isto. Et si qs diminuerit de uerbis libri pphetiæ hu/ ius, auferer deus parté eius de libro uitæ,& decinitare fancta. & de his q foris pra sunt in libro isto. Dicit qui testimo niu phibet istoy. Etia uenio cito. A me. Etiam Veni dne Iesu. Gratia dni no-Stri Jesu Christicu oibus uobis. Amen.

Finis Testamenti totius ad græca ueritate uetustissimoruq; Codicum Latinoz fidem & ad phatissimore authoru citatione & interpretationem accu rate recogniti, opera studioq; D. Erasmi Roterodami.

Peitina.beb. Ter.beb. Job.tlij. Trafla. 18. IDie. 'יהלכו ' כירודי' אש ' יתשלטו ו 'ברד 'פלט 'מנחיריו 'יצא' עשון ' כדוד 'נפוח 'יד ' נפח 'ואנמן : 'נפשו 'נחלים 'תלרט 'לפט 'ולרב ' לפיו " יצא : " בצוארו 'צור יַלין עו "וּיָפָנִיו 'תָדוץ' דְאָבָה ו יּיוּן אָזוּ 'יִלִין 'עוז 'פַפַּלִי בְשַׁרוֹ דַבָּקוֹ נְצוּק' עַלִיוֹ 'בָּנִה' רוּץ בליופוט : 'לבו יצוק 'נפו 'אבן 'נבל'נצק 'וצוק ' בפרח ' תחתית ו' משתו ינורו? אילים : משברים יתחשאו 'נור'מטא 'פשינהו 'חרב בלו 'תקום 'חנית 'נשנ'קום 'פַפַע'ושריה: 'יחשב' לתבן ברול 'מנה'נפג לעץ רַקָּכון 'נְחוֹשֵׁה : 'לא'יבריהנו שְׁבַהֹּשִׁבּ 'בן' פַשָּת ' לְפַשׁ 'נָהְבָּכוֹלוֹ " אַבְנֵי יְהַבּּר "פַלע ו ' בַּקָשׁ ' נַרְשׁבוּ ! תוֹתַח , יתוח וישהק "ללעש ' כירון : "תחתיו שפק 'חַלּוֹדֵי 'חָרָשׁ' יִרְבֶּר 'חַרוּץ' עֵלי 'תַּדִר 'נִבּר 'טִיטוּ בְּרְתִיתַ 'כָּפִיר 'מִצוּלָה 'יִם חָבִץ בָּהַה 'נשים 'נפרקחה : ' אחריו ' נאיר ישום רכח "נתיב " יחשב "תהום" לשיבה ו אור "נתב 'אין'על עפר' משלו 'העשו' לבלו 'תרם שונ 'חַתוֹאָת'כֶל 'נָבַהַ 'יִרְאָה 'יִרוֹא פֶׁלֶךְ 'צְשַׁהֹנָחַת בישן איוב את יחור ווות מסם 'ויאמר ו' ידעתי ' כי' כל' תוכל , 'אפר יכל 'ולא' יבצר "מפך" מומה : 'מי זה 'מי"מו מם 'פַעלים' עצה' נַלִי ' דַעַת ' לַכָן 'צַלִּם'פַץ הַנְּרְתִי וְלֹא 'אַבִּין ' נְפָּלְאוֹת 'סַפְּנֵנ 'תִע'נֵּר ' 'ולא' אַרע ו 'שׁמע' נא ' ואנכי אדבר , אשאלה י וחודישני ו ירנרשאל לשפע "און שפעתיך ועתה 'עיני ' ראתר ו ' על ' כן 'אָפָאָס יראַה'פָאַס 'ונחטתי, 'על' עפר 'ואפר : 'ויהי 'היה

Traf. Bre.ler .. chiter.lating.

bue cles procedit furme cames sound for our acres (americally source campiles sound for our acres (americally source) applies source to de naribus cius "poedit carboni. sis clas carbonaction it to a carbonic state of the carbo fatos feruentis. Halitus prunas'ardere facit: cins procedit. in at colo the both to despoint in worselfus. It is the topology with the color of the color o ditur." In collo pius com tet poetite: ante eum curts perane. u fes Plengue, lunfelles derto Treges emalen. e. orabitur fortitudo: *Oxface et/ precedit*eges flas.* Mêbra *carniñ eins nes de cospetto cius coberéses fait effende le me el superire corres meshanias, auroxididad oheretta fibi 'Mittet'co nie de genouches. cos cins léneades u vie de gradecourefus. Empfine autre wiwere des tra eŭ fulmina: & ad locii 'nô'ferêter. 'Cor ei' apier fenit alle fleut incus apublitte. ch if formale ndurabieur tam@lapis: Aidor, Cour il Course segues modarrer specture i &firingetur quimales orisincus. Cu fubiarus error piles toping rereatures in his hasping fnern: timebût "angeli: 5"territi" purgabuntur. Gû apphenderit cû gias dius: "tublistere'no pote constreint et lancet neu motion buffa fublitum a thocace expotant die n. fert bie rit:neqs' hafta' neqs tho rax, 'Reputabit e' eji pas leas ferrii:80 quafi lignii net co de et ligenheutraff.ecpetret apun en, Xudus el mure feder ornien, evelu mirela itndû er. No fugabit Ast per Xiette , is per Tourte done Tibe Valutes

Pverfi für'et "lapides' für e. "Quafi fapuli "eftima ét" malleű : '& deridebit

erunt'radis'folis: &'fters

net fibi*anrum*quafi coo

8 "ponet" que cu vagnets bulliut." Postent' laccbit "semita: "estimabit" abyf

Non ell'sup*terra*pote

flas d'coparetur el: "q fas

ctus eft vt nullü timeret.

"iple eft rex inp vniners fos fillos fuperbie. 42. P Espondens auté sob

disst. Sciot quis omnia

nolls"te latet cogita

Quis ell fifte 000000

ential* Ideo/infinictes

locut) fam: & one vitra modů excedůt feientiam

meam. And & ego coo

*loquar: interrogabo te *& respondemahi. cocco 'Audatu" auris audini te:

nume autrem ecococcicco

culus mens 4 videt te .

circo ipfe me reprehe

o: '& ago penitêtiam'in milla ' & cinere. cocco

20000000 00000000000

Policis autem 6 locutus eft*dominus*verba ecco

Iratus cits furor mens

tuos: "qifi"no ellis locuri

'אחר' דבר ' יהוה' את ' הדברים

'הַאָּלָה ' אַל 'אִיוב, ' וַיֹאטַר 'יְהוַה

"אַל "אַלִיפוֹ "הַתִּיפני, " חרח " אַפִּי

בה ובשני בעיב בי לא רברתם שנה בשה בשה

ne igniferam. leet' eine obeine aem eine par wurchere e pauper nerm i fickiren feit, we de surum maris en ellum ficus laten, indicate de genorie suchardes (m'sories dance medies indices fernere facttabeilli täg officia ferraru tepninisk m malu rite afteurer Gerre Anderier . Vielie firmi re tanli hobgtamt at tartarum ; Anorara mirres thakerters, sie A referance ich best fant captionne eliment stelle

in velbulandem.no eit dich in gern finte a H factume et illedame ab meh til memorialism et illedame ab meh meio. othefablime vibit ihe fit rex oim i pro- war idanti opi, origi di Karintis waturti

la reie soura. R Elpondens adrieb the ain ned y R Ymshaghat il led the never high in the m centra poere: ipostibile it eith mibl. do a di maira blassus advacrut de ma bello trapita d ceine une contine parcens de service à la description de la description de grande : description de l'année de la contine de la ponte abliondere de fit renkciabit mibiğ nö nouell et anta upout for . Tie di drayye bir per a ben lêter pi gna e merabilia d no norum! godi il m. Yaka nju banyan a sun imprimus; minoru il so the vi tego loquer. Incregate it to n a might, like keye Anterio. Correro di re, rich anditioned dold partie and int too pa d'it afer - dende per debe fanuit om rether est, nie il e agandpere per incent et. beitre ellen di meifen e biffactiffireputani de meifen del t one Queurin niu Crieco, kyaputa di iustralia pit di nia verba bec tobe pien bis de tra in india de contra tracta no local, forme i monthe

phas themanter pecalt to a too open to same the open to superiors, superior ov als it has open too no. soon office

was, is in Clarkwate commonwood

Trifla.gre.ltx.cu iter.latina.

com ne ceium nuille front fermes met lob.

turnel pur dande locke, turne l'inpureu pur loidturnel pur dande locke, turne l'inpureu pur loidturnel pur dande l'est entre l'est affecte.

de la copie del purpue plus velle agent, volume

et l'autre l'est hapteure pur loid, une rendre

entre l'est purpueur pur loid, une rendre

contra ette pur la hapteure pur loid, une rendre

contra ette pur la hapteure pur loid, une rendre

contra ette pur la hapteure pur loid, une rendre

contra ette pur la hapteure pur loid, une rendre

contra ette pur la hapteure pur loid, une rendre

contra ette pur la hapteure pur loid, une rendre

contra ette pur la hapteure pur loid, une rendre

contra ette pur la hapteure pur loid, une rendre

contra ette pur la manuel

contra ette pur la m parameter problem of the me parameter parameter than the parameter tha pour stole per el printite velorere no n. n. per el printite de conce no n. n. per el printite de conce en conce de per est cora feruem meditor as en des rest cora feruem local elle vera clora ferunn med tobe as local elle vera clora ferunn med tobe as Laborate alabe nain toblogwitte per lich iwe bit jit clipbus ibemanitee: 't buided fanchines of funditions and the Ball'at a convirue. s topbar menense e feetrunt fleut beepit es phet e foluie peccail cis ppe tob. at the name tobe of oraffer it the t pro amone fater countle title peccent, co-rie chara serve, apares service the apospring the fat is the court deposit serve to the co-m it is close diwar service type and to the diwar tend, authorit åt omnee fratree rames. Taxona R warry laddengel during the houses eine ols & seciderit ett a ibaconi intro marra ils orquisificata intio, e smelt al ell. E omnes delle viderale es al latto mir incris : nin m'erret l'on al figurar ins m a primo, chebediffentät t bibtifent apó ek is in orderne - parietres el sin muerres rents'horio ellan ille els e mirad fant in ellois 4 nd a morrow-garperte or the matrix units office the tentical flast in obiose of units attached by the control of units in the obio. I seeks et entil cirrippy of device the letters of the control tange of the control tangent of tangent of the control tangent of the control tangent of the control tangent of tange ng handle julier alse trate of excess Aporton Horsian ritiblid alle s ode budire nouella sob magnip priorible Unione surégeor de égara laik à de l'autolites, factile process eins ones bece t Jemor mel-le le la uper source oplicates pages trepasicies bece e Jenser melits carech fermilles inga boun miliciatine femic his ampater then relitant Brown Bours without his bit compublico mille, national de es tido fepre e tido nombre pilano-penontas di dorio des terbitado supervises role, the hearing the pie wed you hadear, the it browl discharge at termi amalities communication of the c en in fub erletti, bedie alle ein pater breditaté int frances, with all sob port Learnings is the abliquic them of the participation occur disagning, a vide to be at the participation occur disagning, a vide to be at the participation occur and participation to the myres studies .

Explicit liber Job.

Trafla. 18. 1Die. Tex.beb. Job. xlij. Pritina. beb.

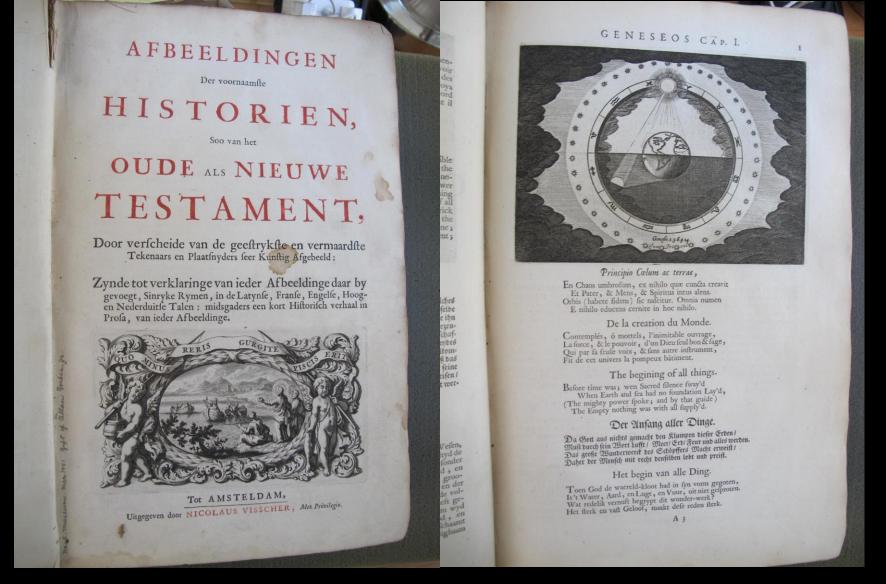
fertun mens'inb. 600000
"Sumite" ergo'vobis'iles
ptem'tauros '& feptem
arietes: '& ite" ad 'ieruii meum*iob: cooccoccos pro vobis." Iob autem fermis meus "orabit pro Vobis: coccoocca faciem eins fuscipiam: vt non common vobis iputetur furlticia. "corn me rectii" ficut fer tes & baldath fuites & Tophar"naamathites: 8 fecerunt'ileur'iocutus fin rat'dominus'adeos. Et conertos est ad penatral "Et addidit dominimutola "quecunqs fuerant" sob adeil'ors fratres fui :" & vninerie* forores fae': 80 cuncti'q nouerit eli per '& comederfit 'cli eo pa ni in domo en "Et m merüt'fup eü caput'& co folati funt euns fup omis 'malo od 'intulerat dis 'fup eum: '& dederüt 'ei 'vmrfquifen'oue 'vnā' & "maurem" auream 'vnā. *Dominus auten/benedi xit*nouiffimis*iob 2000 Et facta funt er attuor ccim* milia* onium : '&' fex*milis*camelorum: &mille inga boum : 8 *cx fuerunt*ci "feptem*fi= his 16 tres coccocceccoo "filie." Et vocanit "nome Fyrmus dierm: ecocococo *oxnomen fectide caffin VSC minimen concenness tertie'cornu*ihbii.*Non funt autem'invente co "muberes' fpeciose' sicut filie' iob'in vniners'tra. "Deditqs' eis" pater finns "hereditatem" inter ecco Ffratres earum. Visit au të" iob"poit flagella' hec min: 18% vidit ecococcoccocc rum faorū viquad quartă *generation?: 8 mortus eir fenex'& plen?" dierii.

'אלי נכונה ' בעבדי ' איובו "ועתה 'כחו' לכם שבעה "פרים ושבעה אילים ' ולנו "אל "עבדי איוב לה צלה "והעליתם ' עולה' בערכם, 'ואיוב 'עבדי ' יתפלל ' עליכם ' כי' אם 'פַנה'נפַא 'פניו ' אשא' לכלתו ' עשות 'עפכם 'נבלה 'כי' לא' דברתם 'אלי 'נכונה" כעבדי " איובו "וילנו 'אליפז'התיפני ' ובלבד ' השוחי צפר 'הנעמתי, ' ויעשו 'כאשר' דנר 'אליהם ' יהות ' וישא ' יהוה'את שונ שנה 'פני' איונו 'ויהוה' שב 'את שבות "איוב" ברתפללו " בעד " רערו "ויסף 'יהוה את 'כל "אשר ' לאיוב 'לפשנה : 'וובאו' אליו 'כל' אחיו 'וכל' אחיתיו 'וכל' ידעיו ' לפנים אבל"נוד 'נואכלו " עפו' לחם " בביתו "וינודו ינסירות "לו'וינחטו אתו על כל 'הרעה אשר 'תביא' יהוה'עליו, 'ויתנו 'לו 'איש 'קשיטה'אחת'ואיש'נזם זהב'אחד ו 'ויהוה 'ברר "את 'אחרית 'איוב יניה במ "בראשתו "ויהו לו "ארבעה עשר 'אלף צאן 'וששת אלפים 'נפלים יוֹאַלף צַׁמֶד בַּקר וֹאַלף 'אַתוֹנות : 'וַיְהִי 'לו 'שְׁבַעָּנָה 'בַנִים 'וְשֵׁלושׁ "בנה"פרא "בנות : "ניקרא שם 'האחת יפיפה 'ושם ' השנית ' קציעה , ' ושם פרשיפנא 'הַשְּׁלִישִׁית' הָרון ' הַפּוּרְו' וְלֹא 'נִקצַא' ינשה יפה 'נשים'יפות כנטת איוב נכל הארץ 'ויתן' לתם " אביתם "נחלה בתוך אחיוום : "ויחי 'איוב' אחרי זאת 'מַאַה ' וְאַרְבָּעִים ' שָׁנָה , 'וַיְרָאַ 'את 'בניו 'ואת 'בני' בניו ארבשה יפות "יום 'דרותו ויפת איוב 'וַקן ישבע"יניםו

Explicit liber Iob.

This image is in the public domain.

This image is in the public domain.

These images are in the public domain.

Nicholas Visscher, *Old and New Testament.*Amsterdam, 1700. MIT Museum Copy.

MIT OpenCourseWare http://ocw.mit.edu

21H.343J / CC.120J Making Books: The Renaissance and Today Spring 2016

For information about citing these materials or our Terms of Use, visit: http://ocw.mit.edu/terms.